Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

YM:n vastine: lumenkaato ja biokaasulaitokset

Noora Herranen
Erityisasiantuntija
Ympäristöministeriö

Tietyt biokaasulaitokset ilmoitusmenettelyyn

- Ilmoituksenvaraisen eläinsuojan (esim. 50-299 lypsylehmää) tai sitä pienemmän eläinsuojan yhteyteen perustettavat biokaasulaitokset siirtyisivät lupamenettelystä ilmoitusmenettelyyn.
- Käsittelee kyseisen eläinsuojan syötteitä ja luonnonainesta (esim. nurmea).
- Miksi:
  - Sujuvoittaminen parhaalla mahdollisella tavalla
  - Tulkinta selkeämpää kuin nykytilassa: laissa selvä säännös biokaasulaitoksista
  - Nykytilassa ilmoitusmenettelylle on nähty tarvetta (osa kunnista käyttänyt sitä YSL:n vastaisesti)
  - Kolmea muuta vaihtoehtoa tarkasteltu → mikään ei sujuvoittaisi enempää
  - Kevennys aiempaan luvanvaraisuuteen nähden + sama ilmoitusmenettely molemmilla
  - Hyödynnetään eläinsuojan ilmoitus: biokaasulaitos perustetaan ilmoituksen muutoksella
  - Nopeampi käsittely ja käsittelyaika (120 vrk) tiedossa etukäteen (kunnissa vaihdellut 3-10kk)

Biokaasulaitosten hyödyt ja vaikutukset

- Lannan haju vähenee kun se käsitellään biokaasulaitoksessa, ravinteiden liukoisuus lisääntyy
- Biokaasulaitostoiminnasta aiheutuu kuitenkin hajua:
  - Syötteen varastointi (esim. nurmi), prosessin häiriötilanteet ja mädätteen varastointi
  - Luke: Mädätteestä ei tule täysin hajutonta + enemmän ammoniumtyppeä, joka herkästi haihtuvassa ammoniakkimuodossa on haiseva yhdiste. Jos viipymä on liian lyhyt, mädätteeseen jää enemmän haisevia yhdisteitä. Toimintahäiriöiden aikana voi muodostua mädätettä, joka haisee tavanomaista epämiellyttävämmältä. Mädätteen varastointiin kiinnitettävä huomiota.
  - MTK: Hajun väheneminen ei ole itsestäänselvyys. Syötteen ja mädätteen varastointi aiheuttavat hajupäästöjä, samoin pienetkin häiriöt prosessissa. Lupa- tai ilmoitusmenettelyssä annettavia määräyksiä tarvitaan ehkäisemään haittoja.
- Lisäksi riskinä ravinnepäästöt ja kasvihuonekaasupäästöt
- Haittoja voidaan ehkäistä ilmoitus- ja lupamenettelyssä annettavilla määräyksillä

Rekisteröintimenettely

- Suurin maatilamittakaavan biokaasulaitosten toimittaja Demeca Oy sekä Biokierto ja Biokaasu ry kannattavat rekisteröintimenettelyä.
- Ympäristöministeriö, MTK, Kuntaliitto, AVI:t, ELY:t ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaiset eivät pidä rekisteröintimenettelyä biokaasulaitoksille mahdollisena.
- MTK: Erillisen rekisteröintimenettelyn käyttö lisäisi byrokratiaa verrattuna siihen, että asia ratkaistaan eläinsuojan ilmoituksen muutoksena. Esitetty malli toisi osalle tiloista helpotusta. Rekisteröinti huonoin vaihtoehto.
- AVI:t, ELY:t ja kunnat vastustivat rekisteröintimenettelyä.
  - Toimintakokonaisuus, paikalliset olosuhteet, tarve antaa määräyksiä, kehittyvä ala, jälkivalvonnan ongelmat, yhdenvertaisuus muiden toimintojen kanssa
- Ennakoitavuutta ja yhtenäisyyttä voidaan edistää paitsi nyt ehdotetulla lakimuutoksella, myös ohjeistuksella.

1) Rekisteröinti ei sujuvoittaisi

- Eläinsuoja ja biokaasulaitos kannattaa käsitellä samassa menettelyssä – sujuvinta toiminnanharjoittajalle
- Asetussääntely hyvin tarkkaa, toiminnanharjoittajat kokevat usein jäykäksi. Sopivien säännösten asettaminen hankalaa. Biokierto ja Biokaasu ry: huono asetus pahin vaihtoehto.

2) Tapauskohtaista harkintaa tarvitaan

- Toteutustavat vaihtelevat (vrt energiantuotantolaitokset)
- Esim: asetuksessa olisi edellytettävä tiettyä etäisyyttä asutukseen. Mitä jos kävisikin ilmi, että maaston muodot tai tuulensuunta estävät hajuhaittoja?

→ Tapauskohtainen harkinta ei ole mahdollista, vaan noudatetaan asetusta → ankarammat vaatimukset

3) Biokaasulaitosten keskeinen haaste on hajupäästöt – naapureiden kuulemis- ja valitusoikeus välttämättömiä

- Ei ole perusteltua verrata energiantuotantolaitoksiin
- Rekisteröintimenettely ei ole hyväksymismenettely vaan kirjaamismenettely. Siinä ei tehdä viranomaisharkintaa tai anneta määräyksiä toiminnalle, eikä siitä voi valittaa.

Lumenkaato mereen

- Esityksessä ehdotettu kolmen vuoden siirtymäaikaa
- Helsinki: siirtymäaika ympäristöluvan voimassaolon loppuun + myöhemmin varavaihtoehtona
- YM: Siirtymäaika vuoden 2031 lokakuulle olisi poikkeuksellisen pitkä
  - Yleensä kyse muutamista vuosista, jotta budjettivalmistelu mahdollista
  - Syke: tarvitaan lainsäädännön muutos, jotta päästään eroon kuormittavimmasta ja halvimmasta ratkaisusta.
  - Tärkeä olla päivämäärä, josta täysimääräinen kielto alkaa.
  - Lausuntokierroksella ehdotettua poikkeusta pidettiin liian tulkinnanvaraisena, YM yhtyy tähän näkemykseen ja pitää parempana yhtä, selkeää määräaikaa lopettamiselle.

Muut yksityiskohdat lumenkaadosta

- Uudenmaan ELY-keskus:
  - Kuinka puhdasta sulatusveden pitää olla, että sen saa johtaa mereen?
  - Hulevesiviemäreissä ei tapahdu mikromuovien laskeutumista: sama asia laskea puhdistettu vesi purkuputkella mereen kuin hulevesiviemärin kautta.
- Ympäristöministeriö:
  - Sulatusvesi tulee puhdistaa niin, ettei roskaantumisesta aiheudu ympäristön pilaantumista.
  - Puhdistetun veden voi johtaa mereen hulevesiviemärin tai erillisen purkuputken kautta.
  - Hulevesiä koskevaan sääntelyyn tulossa myöhemmin muutoksia yhdyskuntajätevesidirektiivin muutosten myötä.

Kiitos!

Noora Herranen
Erityisasiantuntija
noora.herranen@gov.fi
puh. +358505672333

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment